

Eivissa celebra el 200è aniversari del seu corsari més conegut

A l'esquerra, retrat d'Antoni Riquer Arabí. A la dreta, monument dedicat als corsaris situat al port d'Eivissa.

Antoni Riquer Arabí va capturar el 1806, amb una petita embarcació, un gran vaixell anglès fortament armat davant les costes eivissenques.

Almenys fins al 1620 Eivissa va patir l'atac constant dels pirates, especialment barbarescos i turcs. Les cròniques de la història dels segles XV i XVI van plenes d'incurcions de vaixells enemics, les tripulacions dels quals desembarcaven a la costa eivissenca, tallaven els arbres, incendiaven les cases que trobaven al camp, raptaven les persones més joves i en mataven d'altres. No era una vida fàcil, la d'Eivissa en aquella època. La situació va ser tan extrema que el rei d'Espanya va projectar l'evacuació de l'illa, perquè no podia garantir la seguretat dels seus habitants. Finalment no es va prendre aquesta mesura, però sí que es van construir, al segle XVI, les

actuals murades de la ciutat, que ja arribaven tard, perquè a penes reberen nous atacs i no serviren de gaire cosa.

Sigui com sigui, la qüestió és que a partir de final del segle XVII la situació passà a convertir-se en justament la contrària. Els eivissencs començaren a plantar cara als seus agressors i sortiren a cercar-los per combatre'ls. Aquest va ser el naixement dels corsaris, és a dir, vaixells particulars que, emparats per autorització del Govern, anaven a atacar els enemics.

El segle que va del 1700 al 1800 fou prolífic en corsaris sortits d'Eivissa i que lluitaven per tota la Mediterrània, unes vegades amb èxit i altres amb fracàs, però sempre de manera valenta,

com posen de manifest els historiadors. Durant aquesta centúria, desenes i desenes d'eivissencs armaren en cors els seus vaixells (habitualment xabecs amb uns quants canons) i forjaren una llegenda que encara perdura atacant embarcacions angleses, algerianes i d'altres països amb els quals Espanya estava en guerra.

Antoni Riquer Arabí (1773-1846) era un home de trenta-tres anys quan el dia 1 de juny del 1806, a trenc d'alba, va ser avisat que un gran vaixell anglès, fortament armat, navegava prop de la ciutat d'Eivissa en actitud desafiant. Sembla que l'única embarcació que hi havia al port eivissenc per plantar cara al Felicity (comandat per Miquel Novelli, àlies "el Papa", d'origen maltès) era el d'Antoni Riquer, un xabec anomenat San Antonio y Santa Isabel, que es trobava reparant-se a les dàrsenes.

Riquer no tenia res preparat. A corre-cuita, va haver de cercar la tripulació, va carregar l'artilleria (vuit canons), la pólvora i les municions, i cap a les 9 h del matí ho va tenir tot llest per salpar. El fet que tota la ciutat hagués albirat el vaixell enemic des de les muralles va posar la població en estat d'alerta i molts s'oferiren com a tripulants per anar amb Riquer al seu encontre.

El xabec de Riquer feia 73 tones i el Felicity de Miquel Novelli era un bergantí de 250, armat amb 13 canons (de major calibre, a més, que els de Riquer) i anava tripulat per 65 homes, la majoria italians. La diferència de recursos era, per tant, impressionant. A pesar d'això, la petita embarcació, animada per la multitud que l'acomodava des del port, s'enfilà mar endins. Després de set hores de navegació, el San Antonio y Santa Isabel va poder acostar-se al Felicity, que anava de fugida.

La nau anglesa va començar a disparar els seus potents canons, de molt major abast que els de l'eivissenc. Ja els primers trets causaren desperfectes en la petita nau i alguns morts, entre ells, el mateix pare del capità Riquer.

El xabec eivissenc, dotat amb canons petits i de curt abast, no podia aspirar a mantenir un combat a canonades amb el Felicity, així que va optar des del primer moment per l'abordatge. Quan va estar devora ell, els mariners començaren a llançar sobre la coberta de l'anglès les "ampolles de foc" a les quals tan aficio-

nats eren els corsaris eivissencs. Aquests còctels Molotov s'havien de llançar amb la mà, la qual cosa obligava a exposar-se al foc enemic, però la valentia de la tripulació pititüsa va fer que tot es desenvolupàs ràpidament. En qüestió de minuts, els ocupants del petit vaixell pujaven a la coberta del Felicity i s'iniciava una lluita cos a cos que va acabar amb la derrota de la nau anglesa. En total, els eivissencs perderen set homes; els britànics, onze. Segons la llegenda, els seus captors trobaren el capità Novelli amagat dins un armari, la qual cosa va donar lloc a cançons ridiculitzadores entre la població eivissenca.

Quan els habitants de la ciutat, que encara s'esperaven a les muralles, albiren l'arribada del petit xabec, portant com a presoner l'enorme bergantí, va esclatar l'alegria i Antoni Riquer va ser rebut com un autèntic heroi. Arran d'això, Riquer fou ascendit en l'escalafó militar i el seu nom perdurà eternament en forma de l'obelisc que actualment s'aixeca al port d'Eivissa.

El protagonista d'aquesta història, una de les últimes grans batalles dels corsaris eivissencs, no era pròpiament un corsari. Com ha dit l'investigador Pere Vilàs Gil, "ell era un oficial de l'armada espanyola que manava vaixells propietat de l'estat i, per tant, feia la guerra d'acord amb les instruccions que rebia dels seus superiors. És a dir, era un militar professional". Això, però, no ha impedit que al de seu nom quedi associat per sempre el cors, una activitat que va comportar multitud d'accions com la protagonitzada per Riquer.

Precisament, coincidint amb el primer centenari dels fets, el 1906, es va decidir col·locar un obelisc a la memòria de Riquer i dels corsaris eivissencs al port d'Eivissa; avui encara hi és i constitueix una important referència dins la ciutat. Es tracta d'un dels dos o tres únics monuments erigits al món en memòria d'aquest col·lectiu, que va sacrificar-se perquè els habitants de l'illa visquessin en pau. Com diu Pere Vilàs en el seu llibre *Corsaris eivissencs*, "avui gairebé ningú no recorda el nom de cap d'aquells herois, però els corsaris eivissencs contribuïren decisivament a mantenir la precària pau de l'illa en un món convuls i sempre amenaçat".

Joan Lluís Ferrer

Confidencial

Xavier Vinader

Marcola

Va comandar l'amotinament simultani de 73 presons a la zona de São Paulo, va provocar una onada d'atemptats contra les comissaries de policia i tot indica que només va donar l'ordre d'aturar el foc als seus comparses després de més de cent hores de terror urbà que van deixar un saldo de 152 morts. Es diu Marcos Willians Herbas Camacho, però tothom el coneix com "Marcola", està condemnat per atracament de bancs i la justícia brasilera no el vol reconèixer com a dirigent d'una organització criminal. D'aquesta manera, Marcola –diminutiu de Marcos– ha pogut continuar complint, fins ara, la seva condemna en una penitenciària normal, des d'on comandava més de 100.000 presos que la policia acredita lligats al Primer Comando de la Capital (PCC), l'organització criminal més temuda i més gran de tot Brasil.

Conscients del seu poder, des de fa un any, la fiscalia intentava, sense èxit, obtenir l'autorització per transferir Marcola a la presó d'alta seguretat anomenada Presidente Bernardes –on es troba actualment de manera provisional–, i aplicar-li el temut "règim disciplinari diferenciat" (RDD), que permet aïllar el detingut del món i de la resta d'interns. Ara bé, els juristes oficials no van aconseguir reunir mai les proves suficients per convèncer la justícia que Marcola era el líder d'una organització criminal. Caut, aquest delinqüent parla molt poc per telèfon mòbil i tampoc consta que hagi ordenat l'execució de crims directament. Se la sap molt llarga.

Les descripcions que han fet d'ell els mitjans de comunicació populars el presenten com una espècie de geni del crim, lector de 3.000 llibres i amant de l'obra de Dante Alighieri. Però la mitificació dels criminals és freqüent al Brasil, un país conegut per la corrupció endèmica dels seus cossos de seguretat i on la distància entre els que ho tenen tot i els que no tenen res és molt gran. El que sí que és cert és que el "número 1" del PCC coneix bé l'univers que mana. Amb trenta-vuit anys, Marcola ha passat mitja vida darrere les reixes. Va començar robant carteres i va trepitjar la presó per primera vegada el 1990. El seu ascens a la cúpula del PCC –organització creada l'any 1993 per un grup de presos tancats a Taubaté– es va produir a partir del 2002, després que dos dirigents d'aquells moments, José Márcio Felício "Geleiao" i Cesar Augusto Roriz "Cesinha", van quedar aïllats en una presó d'alta seguretat. Aprofitant el buit de poder, Marcola es va fer amb el control de l'organització i en poc temps va canviar els mètodes, l'estil i les prioritats. Els antics líders eren adeptes a les accions espectaculars –com els atemptats amb bomba contra les comissaries–, però ell va optar per la invisibilitat. D'aquesta manera, actuant sense estridències, va augmentar el camp d'acció de l'organització i va quadruplicar els beneficis. El PCC no sols practicava l'extorsió als detinguts en tots els presidis de São Paulo –oferien protecció contra la violència dels funcionaris penitenciaris i els abusos sexuals dels presos–, sinó que també va passar a controlar els canals de distribució de droga a les principals *favelas* (barris) de la ciutat. En poc temps es va transformar en una mena de cooperativa del crim. Un negoci que mou més d'un milió de reals per mes. I és clar, quan la fiscalia, al final, va obtenir el trasllat de Marcola, aquest va donar l'ordre d'encendre-ho tot de dalt a baix.

Marcola va comandar l'amotinament simultani de 73 presons a la zona de São Paulo, al Brasil.